

## Wymagania edukacyjne. Klasa 6 2024r.

### DZIAŁ I. EUROPA I ŚWIAT W XVI WIEKU

#### 1. Wielkie odkrycia geograficzne

##### Zagadnienia

1. Przyczyny odkryć geograficznych.
2. Podróże Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana.
  - zna datę: 1492;
  - zna sylwetki i dokonania Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana;
  - wskazuje na mapie trasy podróży K. Kolumba, V. da Gamy, F. Magellana
  - zna pojęcie: jedwabny szlak;
  - wyjaśnia pochodzenie terminu *Indianie*;
  - zna znaczenie wyprawy Ferdynanda Magellana
  - wymienia przyczyny odkryć geograficznych
- rozumie znaczenie wprowadzenia nowego typu statków dla odkryć geograficznych
- porównuje sposoby podróżowania na przestrzeni wieków, dostrzega znaczenie zmian

VIII 1 2

#### 2. Konsekwencje wielkich odkryć geograficznych

## Zagadnienia

1. Podboje konkwistadorów.

2. Skutki odkryć geograficznych dla Europy i Nowego Świata.

- rozumie pojęcia: konkwistador, Nowy Świat, kolonia;
- wymienia państwa, które były najważniejszymi kolonizatorami;
- wskazuje na mapie tereny odkryte w XV i XVI wieku
- wymienia rośliny przywiezione do Europy przez odkrywców
- wymienia skutki gospodarcze, społeczne i polityczne odkryć geograficznych;
  
- rozumie zmiany, które zaszły w Europie i Nowym Świecie w wyniku odkry
- geograficznych
  
- omawia znaczenie zmian wprowadzonych przez odkrywców na podbitych terenach, wskazuje ich pozytywne i negatywne

VIII 1 2

## 3. Kultura odrodzenia we Włoszech

## Zagadnienia

1. Narodziny nowych idei we Włoszech.
2. Cechy renesansu.

- rozumie pojęcia: renesans, odrodzenie, człowiek renesansu;
- wskazuje na mapie Włochy
- rozumie termin humanizm;
- podaje przyczyny narodzin renesansu we Włoszech
- na wybranym przykładzie omawia cechy sztuki renesansowej
- porównuje sztukę renesansu i średniowiecza;
- wskazuje podobieństwa między sztuką renesansu i starożytności

IX 1

## 4. Humanizm w Europie i przewrót kopernikański

### Zagadnienia

1. Upowszechnienie druku.
2. Przewrót kopernikański.

3. Erazm z Rotterdamu i jego poglądy.

- wie, kto i kiedy udoskonalił wynalazek druku (ruchoma czcionka drukarska);
- wymienia najważniejszych humanistów XVI-wiecznej Europy
- opisuje sylwetki Mikołaja Kopernika i Erazma z Rotterdamu
- opisuje znaczenie upowszechnienia druku dla rozwoju kultury;
- omawia odkrycie Mikołaja Kopernika
- rozumie przełomowe znaczenie odkrycia Mikołaja Kopernika
- analizuje zmiany, które zaszły w XV i XVI wieku, i dostrzega ich wpływ na życie ludzi

IX 1

## 5.Reformacja

### Zagadnienia

1. Przyczyny reformacji.
2. Sytuacja Kościoła katolickiego w Niemczech.
3. Wystąpienie Marcina Lutra.
4. Jan Kalwin i jego poglądy.
5. Wojny religijne.

## 6. Powstanie anglikanizmu.

- potrafi wskazać datę początku reformacji;
- zna dokonania Marcina Lutra;
- rozumie pojęcia: reformacja, anglikanizm, protestantyzm, luteranizm, kalwinizm;
- wskazuje na mapie państwa, w których doszło do reformacji
- wie, kiedy doszło do: powstania anglikanizmu, podpisania pokoju w Augsburgu, nocy św. Bartłomieja;
- zna dokonania Jana Kalwina i działania Henryka VIII związane z reformacją;
- rozumie pojęcie tolerancji religijnej
- wymienia przyczyny reformacji;
- przedstawia skutki reformacji;
- opisuje wojny religijne oraz ich skutki
- dostrzega i wymienia różnice pomiędzy katolicyzmem i protestantyzmem;
- dostrzega różnorodność przyczyn reformacji i różny jej przebieg w zależności od państwa
- analizuje przyczyny wojen religijnych;
- wskazuje zmiany, które zaszły w Europie w związku z reformacją

IX 2

## 6. Reforma katolicka

Autor: Anita Plumińska-Mieloch

## Zagadnienia

1. Sobór w Trydencie i jego postanowienia.
2. Działalność inkwizycji.
3. Skutki dwóch reform chrześcijaństwa.
  - wie, kiedy i gdzie odbył się sobór reformujący Kościół;
  - rozumie pojęcia: sobór, jezuita, kontrreformacja, reforma katolicka
  - zna najważniejsze postanowienia soboru trydenckiego;
  - przedstawia działalność sądów kościelnych
  - omawia zmiany, które nastąpiły w Kościele katolickim po soborze
  - rozumie skutki dwóch reform chrześcijaństwa;
  - omawia wpływ reform na zmiany w funkcjonowaniu Kościoła
  - porównuje sytuację w Kościele katolickim przed soborem i po jego reformach

IX 3

## 7. Lekcja powtórzeniowa. Europa i świat w XVI wieku

## Sprawdzian 1.

### 8. Polska i Litwa pod rządami ostatnich Jagiellonów

#### Zagadnienia

1. Likwidacja państwa zakonnego i powstanie Prus Książęcych.

- wskazuje na mapie ziemie, którymi władali Jagiellonowie;
- wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów;
- rozumie określenie: hołd pruski;
- zna datę hołdu pruskiego
- wie, w jaki sposób doszło do likwidacji państwa zakonnego;
- zna postanowienia traktatu pokojowego zawartego w Krakowie w 1525 roku

IX 4

### 9. Kształtowanie się demokracji szlacheckiej

## Zagadnienia

1. Konstytucja nihil novi i jej znaczenie.
2. Funkcjonowanie sejmu.
3. Szlachta i jej państwo.
  - rozumie pojęcia: nihil novi, demokracja szlachecka, sejm walny, izba poselska, izba senatorska, magnat, pospolite ruszenie;
  - określa wiek, w którym ukształtował się sejm
  - opowiada o powstaniu demokracji szlacheckiej;
  - opowiada o funkcjonowaniu sejmu;
  - wskazuje, czym szlachta różniła się od innych stanów
  - rozumie zasadę jednomyślności w pracy sejmu;
  - omawia znaczenie szlachty w państwie
  - potrafi wskazać konsekwencje demokracji szlacheckiej;
  - wskazuje przyczyny przewagi politycznej szlachty w Polsce
  - porównuje demokrację szlachecką z innymi formami sprawowania władzy

VII 5;

IX 7



## 10. Powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów

### Zagadnienia

1. Przyczyny zawarcia unii.
2. Unia lubelska i jej postanowienia.
  - wyjaśnia pojęcia: unia realna, Rzeczpospolita Obojga Narodów;
  - wie, kiedy doszło do zawarcia unii realnej;
  - wiąże postać Zygmunta Augusta z unią w Lublinie;
  - wskazuje na mapie Rzeczpospolitą Obojga Narodów
  - wymienia postanowienia unii lubelskiej
  - zna przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej;
  - wymienia i rozumie skutki unii
- rozumie różne oceny unii ze strony Polaków i Litwinów
- porównuje charakter unii realnej i unii personalnej;
- ocenia zawarcie unii z perspektywy polityki zagranicznej i wewnętrznej

IX 7

## 11. Rzeczpospolita monarchią elekcyjną

### Zagadnienia

#### 1. Zasady wolnej elekcji.

- rozumie pojęcia: wolna elekcja, sejm elekcyjny, artykuły henrykowskie, pacta conventa, Akademia Wileńska;
- wymienia dwóch pierwszych władców elekcyjnych
- wyjaśnia zasady wolnej elekcji;
- wie, gdzie odbywały się wolne elekcje;
  
- rozumie znaczenie artykułów henrykowskich i pacta conventa dla ograniczenia władzy królewskiej;
- rozumie znaczenie propagandy w czasie wolnej elekcji
- dostrzega wady i zalety elekcyjnego wyboru władcy
- porównuje monarchię elekcyjną z monarchią dziedziczną

X 2

## 12. Gospodarka Rzeczypospolitej w XVI wieku

## Zagadnienia

1. Handlowe związki Rzeczypospolitej z Europą Zachodnią.
2. Folwarki szlacheckie i pańszczyzna.
3. Polskie monety.
  - rozumie pojęcia: pańszczyzna, folwark, „spichlerz Europy”;
  - wie, jaką monetę biła Rzeczpospolita w XVI wieku;
  - pokazuje na mapie Gdańsk
  - wie, dlaczego w Rzeczypospolitej rozwinęła się produkcja zboża i handel tym towarem;
  - wie, co Rzeczpospolita eksportowała i importowała
  - analizuje znaczenie Gdańska dla polskiej gospodarki
  - rozumie i uzasadnia wpływ handlu zbożem na położenie chłopów i wzrost roli gospodarczej szlachty
  - potrafi uzasadnić znaczącą rolę szlachty w gospodarce polskiej

IX 5

## 13. Rzeczpospolita wielu narodów i religii

### Zagadnienia

1. Narody i religie Rzeczypospolitej Obojga Narodów.

2. Tolerancja religijna w Rzeczypospolitej.

3. Lwów – miasto wielu religii.

- wymienia narody zamieszkujące Rzeczpospolitą;
- wskazuje na mapie tereny zamieszkałe przez Polaków, Litwinów, Rusinów, Niemców;
- wymienia religie i wyznania XVI-wiecznej Rzeczypospolitej
- na przykładzie Lwowa omawia koegzystencję różnych narodów;
- rozumie pojęcie: konfederacja warszawska, zna datę podpisania tego dokumentu
- wie, dlaczego w Rzeczypospolitej mieszkało wiele mniejszości narodowych;
- omawia przyczyny i skutki tolerancji religijnej
- omawia znaczenie konfederacji warszawskiej dla tolerancji religijnej
- porównuje sytuację protestantów w Rzeczypospolitej i Europie

X 1

## 14. „Złoty wiek” kultury polskiej

### Zagadnienia

1. Język polski w piśmie.

2. Polscy twórcy renesansowi.

### 3. Zamość – renesansowe miasto idealne.

- wie, kim byli i z czego zasłynęli Mikołaj Rej, Jan Kochanowski, Andrzej Frycz Modrzewski;
- omawia renesansowy charakter Zamościa;
- rozumie pojęcie „złoty wiek kultury polskiej”
- wskazuje przykłady zmian zachodzących w Polsce w okresie renesansu: rozwój polszczyzny i alfabetu polskiego, powstawanie budowli renesansowych, szerzenie idei humanizmu i renesansu na uniwersytetach
- omawia wpływ podróży, powstawania uniwersytetów i upowszechnienia druku na zmiany w polskiej kulturze;
- wskazuje cechy renesansu na przykładzie ratusza w Zamościu, Wawelu
- rozumie i uzasadnia, dlaczego w odniesieniu do Zamościa używa się określenia „miasto idealne”
- porównuje renesans w Polsce i Europie

IX 6

## 15. Lekcja powtórzeniowa.

### Polska w XVI wieku

### Sprawdzian 2.

## 16. Monarchia absolutna we Francji

### Zagadnienia

1. Narodziny absolutyzmu.
  2. Ludwik XIV i jego rządy.
  3. Francja staje się mocarstwem.
  4. Wersal – siedziba Króla Słońce.
- rozumie pojęcia: Król Słońce, monarchia absolutna, Wersal, etykieta;
  - wie, kiedy panował Ludwik XIV
  - wyjaśnia słowa „Państwo to ja”;
  - opowiada o drodze Francji do pozycji mocarstwa
  - przedstawia cechy monarchii absolutnej
  - rozumie i uzasadnia rolę Ludwika XIV w tworzeniu potęgi Francji;
  - wyjaśnia, dzięki czemu Francja stała się potęgą w Europie
  - porównuje demokrację szlachecką z monarchią absolutną

XII 1

## 17. Anglia na drodze ku monarchii parlamentarnej

### Zagadnienia

1. Konflikt króla z Parlamentem.
2. Wojna domowa.
3. Anglia republiką.
4. Wspaniała Rewolucja.
5. Powstanie Wielkiej Brytanii i jej ustrój.
  - wie, kiedy doszło do rewolucji w Anglii;
  - rozumie pojęcia: purytanie, Wspaniała Rewolucja, *Deklaracja praw*;
  - zna postać Olivera Cromwella;
  - wie, kiedy doszło do: konfliktu króla z Parlamentem, Wspaniałej Rewolucji, unii Anglii i Szkocji
  - wskazuje zmiany zachodzące w Anglii, gdy była republiką;
  - rozumie zasadę „król panuje, ale nie rządzi”
  - rozumie, dlaczego doszło do konfliktu króla z Parlamentem, wskazuje skutki tego sporu
  - opowiada o powstaniu Wielkiej Brytanii;
  - charakteryzuje ustrój Wielkiej Brytanii

- porównuje sposób sprawowania rządów w Wielkiej Brytanii XVII wieku i demokrację szlachecką

## XII 1

### 18. Początki panowania Wazów i wojny z Rosją

#### Zagadnienia

1. Objęcie polskiego tronu przez Zygmunta III Wazę.
2. Dymitr Samozwaniec i interwencja polska w Rosji.
3. Zajęcie Kremla przez Polaków.
4. Pokój w Polanowie.

- zna postacie: Zygmunta III Wazy, Władysława IV Wazy, Dymitra Samozwańca;
- wskazuje na mapie państwo, z którym Polska zawarła unię personalną z chwilą powołania na tron Zygmunta III Wazy;
- rozumie pojęcia: samodzierżawie, wielka smuta, dymitriada, Kreml, husaria;
- zna daty: 1610, 1612, 1634
- wie, jak zakończyła się unia personalna Polski i Szwecji;
- zna okoliczności objęcia tronu Rzeczypospolitej przez dynastię Wazów;
- wskazuje na mapie zmiany granicy po pokoju polanowskim
- wyjaśnia przyczyny i skutki interwencji polskiej w Rosji



- dostrzega i omawia konsekwencje unii ze Szwecją, porównuje ją z unią lubelską
- analizuje pozycję międzynarodową Rzeczypospolitej za rządów Zygmunta III Wazy

XI 1 4

## 19. Powstanie kozackie

### Zagadnienia

1. Kolonizacja Ukrainy.
2. Kozacy i ich życie.
3. Przyczyny wybuchu powstania kozackiego.
4. Powstanie Chmielnickiego.

- rozumie pojęcia: Kozacy, rejestr kozacki, ugoda w Perejasławiu;
- zna postać Bohdana Chmielnickiego
- omawia przebieg powstania kozackiego;
- wskazuje na mapie bitwy, które stoczono podczas powstania
- wskazuje przyczyny wybuchu powstania kozackiego
- rozumie znaczenie ugody w Perejasławiu;

- zna skutki rozejmu w Andruszowie
- analizuje przyczyny sukcesu powstania;
- wskazuje przyczyny i skutki zbliżenia się Kozaków i Rosji

XI 2 4

## 20. Wojny Rzeczypospolitej ze Szwecją

### Zagadnienia

1. Przyczyny wojen polsko-szwedzkich.
  2. „Potop”.
  3. Walka ze Szwedami.
  4. Pokój w Oliwie.
- zna postacie: Jana Kazimierza, Augustyna Kordeckiego, Stefana Czarnieckiego;
  - zna pojęcia: potop, hetman;
  - wie, co wydarzyło się w 1655 i w 1660 roku
  - opisuje przebieg wojen polsko-szwedzkich;
  - omawia postanowienia pokoju w Oliwie
  - wskazuje przyczyny konfliktu między Polską a Szwecją;

- rozumie znaczenie udanej obrony Jasnej Góry
- omawia znaczenie pokoju w Oliwie dla stosunków polsko-szwedzkich
- rozumie dążenie do opanowania Bałtyku przez państwa nad nim leżące

XI 1 3 4

## 21. Kryzys Rzeczypospolitej w połowie XVII wieku

### Zagadnienia

1. Kryzys gospodarczy.
  2. Kryzys polityczny.
  3. Liberum veto i jego skutki.
  4. „Złota wolność” i jej skutki.
- wyjaśnia pojęcia: liberum veto, „złota wolność”, rokosz, królewęża
  - wymienia skutki gospodarcze i polityczne wojen w XVII wieku
  - rozumie i omawia demograficzne skutki wojen XVII-wiecznych
  - rozumie znaczenie upadku gospodarczego Rzeczypospolitej dla funkcjonowania państwa
  - rozumie wpływ „złotej wolności” na sytuację polityczną w Rzeczypospolitej w XVII wieku

XI 4

## 22. Wojny Rzeczypospolitej z Turcją

### Zagadnienia

1. Przyczyny wojen polsko-tureckich.
2. Traktat w Buczaczu.
3. Bitwa pod Chocimiem.
4. Bitwa pod Wiedniem.
  - zna sylwetkę i dokonania Jana III Sobieskiego;
  - wie, kiedy miały miejsce bitwy pod Chocimiem i pod Wiedniem oraz jaki był ich rezultat;
  - rozumie pojęcia: haracz, odsiecz wiedeńska;
  - wskazuje na mapie miejsca bitew z Turkami
  - omawia przebieg wojen polsko-tureckich
  - wskazuje przyczyny wojen polsko-tureckich;
  - rozumie znaczenie bitwy pod Wiedniem
  - omawia znaczenie traktatu w Buczaczu, rozumie, dlaczego nazywano go haniebnym;
  - omawia okoliczności, w których Polacy ruszyli na odsiecz Wiedniowi;
  - rozumie znaczenie odsieczy dla pozycji Polski w Europie

- wyjaśnia, dlaczego Jana III Sobieskiego nazywano „Lwem Lechistanu”

XI 1 4

## 23. Barok i kultura XVII wieku w Europie i Rzeczypospolitej

### Zagadnienia

1. Cechy baroku w sztuce.
  2. Kościół i władcy – mecenasi barokowej sztuki.
  3. Architektura baroku.
  4. Sarmatyzm.
- wskazuje przykłady sztuki barokowej w architekturze, malarstwie i rzeźbie;
  - wyjaśnia pojęcia: barok, sarmatyzm, wie, jakiego dotyczyły okresu;
  - opowiada o stylu życia szlachty w okresie baroku
  - wymienia cechy sztuki barokowej
  - rozumie znaczenie sztuki baroku dla Kościoła katolickiego;
- 
- wskazuje różnice między kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej
  - rozumie przyczyny różnic pomiędzy kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej

## XI 5

**24. Lekcja powtórzeniowa.****Europa i Polska w XVII wieku****Sprawdzian 3.****25. Kultura oświecenia****Zagadnienia**

1. „Stulecie światel”.
  2. *Wielka encyklopedia francuska*.
  3. Absolutyzm oświecony.
  4. Rozwój szkolnictwa i odkrycie dziecka.
  5. Rozwój gospodarki, nauki i techniki.
- rozumie pojęcia: „stulecie światel”, *Wielka encyklopedia francuska*, manufaktura, trójpodział władz, absolutyzm oświecony;
  - opisuje wynalazki oświecenia
  - zna sylwetki i dokonania: J.J. Rousseau, Woltera, Monteskiusza;
  - podaje cechy kultury oświecenia, umieszcza ten okres na osi czasu

- rozumie znaczenie wprowadzenia obowiązkowego szkolnictwa;
- omawia koncepcję trójpodziału władz Monteskiusza
- analizuje absolutyzm oświecony i dostrzega jego wpływ na funkcjonowanie państwa
- rozumie znaczenie oświecenia dla postrzegania świata

## XII 2

### 26. Prusy, Austria, Rosja – absolutyzm oświecony

#### Zagadnienia

1. Armia pruska.
  2. Reformy Fryderyka II.
  3. Austria Józefa II.
  4. Rosja za Piotra I.
- wskazuje na mapie Prusy, Rosję i Austrię;
  - wyjaśnia pojęcia: absolutyzm oświecony, imperator;
  - wymienia XVIII-wiecznych władców, którzy wprowadzili zmiany w Rosji, Prusach i Austrii
  - przedstawia reformy przeprowadzone w Rosji, Prusach i Austrii, wskazuje ich twórców
  - wyjaśnia na przykładzie sąsiadów Rzeczypospolitej, na czym polegał absolutyzm oświecony w praktyce

- rozumie znaczenie reform gospodarczych i wojskowych przeprowadzonych w państwach ościennych
- porównuje sposób sprawowania władzy w Rzeczypospolitej i u jej sąsiadów

## XII 3

## 27. Powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki

### Zagadnienia

1. Osadnicy w Ameryce.
  2. Stosunki między Anglią a koloniami.
  3. Herbatka bostońska.
  4. Wojna o niepodległość Stanów Zjednoczonych.
  5. Polacy w walce o niepodległość Stanów Zjednoczonych.
  6. Konstytucja Stanów Zjednoczonych.
- rozumie pojęcia: herbatka bostońska, *Deklaracja niepodległości*, konstytucja;
  - wie, kiedy została podpisana *Deklaracja niepodległości*, tłumaczy, dlaczego ten dzień jest świętem narodowym w Stanach Zjednoczonych;
  - wymienia Polaków walczących o niepodległość USA;
  - zna postacie Jerzego Waszyngtona i Benjamina Franklina
  - opowiada o stosunkach między Anglią i koloniami;



- rozumie, dlaczego Kościuszko i Pułaski są bohaterami dla Amerykanów
- wskazuje przyczyny wybuchu wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych;
- omawia system sprawowania władzy w Stanach Zjednoczonych
- wskazuje różnice w systemie sprawowania władzy w państwach europejskich i w Stanach Zjednoczonych
- uzasadnia, dlaczego Stany Zjednoczone były pierwszym krajem, który wprowadził idee oświecenia w praktyce

#### XIV 1 2

### 28. Wielka Rewolucja Francuska

#### Zagadnienia

1. Przyczyny rewolucji we Francji.
  2. Wybuch rewolucji – zdobycie Bastylii.
  3. Powstanie monarchii konstytucyjnej.
  4. Proces i ścięcie króla Ludwika XVI.
- rozumie pojęcia: stan trzeci, Bastylia, monarchia konstytucyjna, *Deklaracja praw człowieka i obywatela*;
  - wie, kiedy we Francji: wybuchła rewolucja, powstała monarchia konstytucyjna;
  - zna postacie Ludwika XVI i Marii Antoniny
  - wymienia stany społeczne we Francji rządzonej przez Ludwika XVI, omawia ich rolę w państwie;

- wyjaśnia okoliczności powstania monarchii konstytucyjnej
- wymienia przyczyny rewolucji we Francji
- porównuje monarchię absolutną z monarchią konstytucyjną
- dostrzega wpływ idei oświecenia na wybuch rewolucji we Francji

XV

## 29. Francja republiką

### Zagadnienia

1. Wojna w obronie rewolucji.
  2. Terror jakobiński.
  3. Obalenie rządów jakobinów.
  4. Bilans rewolucji.
- rozumie pojęcia: terror jakobiński, wielki terror, gilotyna, Marsylianka
  - wyjaśnia okoliczności wybuchu wojny Francji z sąsiadami;
  - charakteryzuje Francję jako republikę
  - wyjaśnia przyczyny obalenia jakobinów;
  - przedstawia skutki rewolucji we Francji

- rozumie i przedstawia zmiany społeczne, jakie zaszły we Francji podczas rewolucji
- omawia wpływ idei oświecenia na rewolucję we Francji;
- ocenia skutki rewolucji

XV

### **30 Lekcja powtórzeniowa. Europa i świat w XVIII wieku**

#### **Sprawdzian 4.**

### **31. Rzeczpospolita w okresie kryzysu – czasy saskie**

#### **Zagadnienia**

1. Unia personalna Rzeczypospolitej i Saksonii.
2. Wojna północna.
3. Uzależnienie Rzeczypospolitej od Rosji.
4. Walka o tron.
5. Anarchia czasów saskich.
6. Próby reform w Rzeczypospolitej.

- zna postacie Augusta II Mocnego, Stanisława Leszczyńskiego i Augusta III Sasa;
- rozumie pojęcia: traktat trzech czarnych orłów, Collegium Nobilium, anarchia
- wyjaśnia powiedzenia: „od Sasa do Lasa”, „za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa”;
- wskazuje próby reform w Rzeczypospolitej
- rozumie, dlaczego doszło do objęcia polskiego tronu przez dynastię Wettinów;
- omawia skutki wojny północnej dla Rzeczypospolitej;
- wymienia trudności Rzeczypospolitej spowodowane wojną północną i rządami Sasów
- wskazuje elementy uzależnienia Rzeczypospolitej od Rosji
- omawia skutki rządów Sasów oraz konsekwencje podporządkowania Rzeczypospolitej Rosji

### XIII

## 32. Ostatnia wolna elekcja i I rozbiór Rzeczypospolitej

### Zagadnienia

1. Elekcja Stanisława Poniatowskiego i jego pierwsze reformy.
  2. Stosunki Rzeczypospolitej z Rosją.
  3. I rozbiór Rzeczypospolitej.
- rozumie pojęcia: Szkoła Rycerska, I rozbiór Rzeczypospolitej, Familia, prawa kardynalne;

- wymienia państwa biorące udział w I rozbiórce Rzeczypospolitej, wskazuje utracone ziemie, zna datę traktatu rozbiorowego;
  - zna postacie Stanisława Augusta Poniatowskiego i Tadeusza Rejtana
  - omawia wybór Stanisława Poniatowskiego na króla Rzeczypospolitej;
  - wymienia reformy wprowadzone przez Poniatowskiego;
  - opowiada o konfederacji barskiej
  - wymienia przyczyny I rozbioru Rzeczypospolitej
- 
- wyjaśnia sposoby ingerencji Rosji w sprawy Rzeczypospolitej i ich konsekwencje
  - ocenia sytuację polityczną Polski w czasie pierwszych lat rządów Stanisława Augusta

XVI 1;

XVII 1

### 33. Reformy stanisławowskie

#### Zagadnienia

1. Próby reform.
2. Odrodzenie kulturalne.
3. Ożywienie gospodarcze.

- wyjaśnia, czym były: Rada Nieustająca, Komisja Edukacji Narodowej, Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych;
- rozpoznaje Łazienki Królewskie w Warszawie
- wymienia próby reform podjęte przez Stanisława Poniatowskiego;
  
- przedstawia zmiany w gospodarce i ich konsekwencje
- omawia znaczenie zmian w Rzeczypospolitej stanisławowskiej
- rozumie i uzasadnia zmiany w edukacji za rządów Poniatowskiego

XVI 1 4

### 34. Sejm Wielki i Konstytucja 3 maja

#### Zagadnienia

1. Sejm Wielki.
2. Stronnictwa na sejmie.
3. Konstytucja 3 maja.
  - rozumie pojęcie: Sejm Wielki;
  - wie, kiedy zwołano sejm i uchwalono konstytucję
  - omawia okoliczności powstania Sejmu Wielkiego;

- przedstawia stronnictwa sejmowe i ich poglądy;
- omawia postanowienia Konstytucji 3 maja
- omawia wpływ konstytucji na funkcjonowanie państwa
- rozumie i uzasadnia znaczenie konstytucji dla funkcjonowania państwa
- porównuje założenia ustrojowe Rzeczypospolitej i Stanów Zjednoczonych zapisane w konstytucjach tych krajów

## XVI 1 2

### 35. Wojna w obronie konstytucji i II rozbiór Rzeczypospolitej

#### Zagadnienia

1. Wojna polsko-rosyjska w 1792 roku.
2. II rozbiór Rzeczypospolitej.
  - rozumie pojęcie: konfederacja targowicka;
  - wie, kiedy doszło do wojny polsko-rosyjskiej w obronie Konstytucji 3 maja oraz do konfederacji targowickiej;
  - wymienia państwa biorące udział w II rozbiórce Rzeczypospolitej;
  - wskazuje na mapie ziemie utracone przez Rzeczpospolitą w wyniku II rozbioru
  - zna postać Józefa Poniatowskiego
  - rozumie przyczyny i skutki konfederacji targowickiej;

- wskazuje znaczenie II rozbioru dla sytuacji gospodarczej Rzeczypospolitej
- omawia wpływ Rosji na sytuację w Rzeczypospolitej, omawia znaczenie konfederacji targowickiej dla II rozbioru
- analizuje postawę króla wobec konfederacji targowickiej

XVI 3;

XVII 1

### 36. Powstanie kościuszkowskie i upadek Rzeczypospolitej

#### Zagadnienia

1. Wybuch powstania kościuszkowskiego.
2. Walki w Warszawie i Wilnie.
3. Uniwersał połaniecki.
4. Współpraca Rosji i Prus przy tłumieniu powstania.
5. III rozbiór Rzeczypospolitej.
6. Czy Rzeczpospolita musiała upaść?
  - wie, kiedy doszło do wybuchu powstania kościuszkowskiego i III rozbioru Rzeczypospolitej;
  - zna postacie Tadeusza Kościuszki i Jana Kilińskiego;
  - rozumie pojęcia: uniwersał połaniecki, insurekcja, kosynierzy



- opowiada o przebiegu powstania kościuszkowskiego;
- wymienia główne bitwy insurekcji
- wymienia przyczyny wybuchu i skutki powstania kościuszkowskiego;
- rozumie przyczyny klęski powstania i upadku Rzeczypospolitej
- rozumie znaczenie uniwersału połanieckiego
- ocenia szanse na powodzenie powstania kościuszkowskiego

XVII 1 2 3

### **37. Lekcja powtórzeniowa.** **Polska w XVIII wiek**

#### **Sprawdzian 5.**

### **38. Napoleon Bonaparte tworzy nowy ład w Europie**

#### **Zagadnienia**

1. Kryzys we Francji.
2. Objęcie władzy przez Bonapartego.

3. Francja cesarstwem.

4. Zwycięstwa nad Prusami, Rosją i Austrią.

- wie, kiedy Bonaparte objął władzę, został cesarzem, wygrał bitwę pod Austerlitz;
- rozumie pojęcia: konsul, cesarstwo, *Kodeks Napoleona*, bitwa trzech cesarzy, Związek Reński
- opisuje sytuację we Francji za panowania Napoleona Bonaparte;
- wymienia państwa, które walczyły z Bonapartem, wskazuje te, które pokonał
- wyjaśnia, jak Bonaparte objął władzę we Francji, uczynił kraj potęgą, odnosił sukcesy wojskowe
- rozumie zmiany, które zaszły w Europie po zwycięstwach Napoleona;
- rozumie znaczenie bitwy pod Austerlitz dla zmian w Europie
- analizuje reformy Bonaparte i wskazuje ich wpływ na budowanie potęgi Francji

## XVIII 1

### 39. Napoleon a sprawa niepodległości Polski

#### Zagadnienia

1. Powstanie Legionów Dąbrowskiego.
2. Księstwo Warszawskie.
3. Wojna 1809 roku.

- wie, kto i kiedy założył Legiony we Włoszech;
- wie, kiedy powstało Księstwo Warszawskie i kiedy powiększył się jego obszar
- wskazuje Księstwo Warszawskie na mapie;
- zna postać i dokonania księcia Józefa Poniatowskiego
- rozumie cele działania Legionów Dąbrowskiego, zna ich szlak bojowy;
- zna okoliczności, w których powstał *Mazurek Dąbrowskiego*, oraz twórcę słów tej pieśni
- omawia zasady sprawowania władzy w Księstwie Warszawskim
- omawia stosunki między Księstwem Warszawskim a Francją
- ocenia postawę Napoleona wobec Polaków

## XVIII 2

### 40. Upadek Napoleona

#### Zagadnienia

1. Europa pod rządami Napoleona.
2. Wyprawa Napoleona na Rosję.
3. Bitwa narodów i abdykacja Napoleona.
4. Sto dni Napoleona.

## 5. Napoleon i Polacy.

- zna wydarzenia z lat: 1812, 1813, 1815;
- rozumie pojęcia: bitwa narodów, sto dni Napoleona, Wielka Armia
- opowiada o kampanii rosyjskiej Napoleona i o udziale w niej Polaków
- wymienia przyczyny i skutki ataku na Rosję;
- zna przyczyny klęski Napoleona w Rosji
- przedstawia wpływ Napoleona na Europę;
- wymienia przyczyny ostatecznej klęski Bonapartego
- ocenia postawę Bonapartego wobec Polaków;
- rozumie znaczenie epoki napoleońskiej dla historii Europy

XVIII 1 2

## 41. Lekcja powtórzeniowa.

### Epoka napoleońska

### Sprawdzian 6.

